

3 m. dybde uten sprængning. Arealet er ca. 30 maal. Der vil med det første bli utarbeidet overslag med rentabilitetsberegning for et mindre brændtorvanlæg paa denne myr. Særlig vil da gjøres opmerksom paa, at naar myren efter nogen aars forløp er avtorvet til ca. 3 m. dybde vil man ved at bygge en dam i et trangt pas like ovenfor det nuværende øverste vandreservoir kunne erholde et nyt reservoir for ca. 90 000 m³ vand, hvilket vistnok vil være av stor betydning for kommunens vandverk. Maskineriet til brændtorvtilvirkningen kan derpaa flyttes til en anden myr, *Brædemyren*, som er omtrent av samme størrelse og indeholder brukbar brændtorv til ca. 4,5 m. dybde. Denne myr kan ogsaa grøftes til ca. 3 m. dybde uten sprængning. Efter avtorvningen vil den kunne utlægges til skogmark.

MYRDIRKNING I TROMSØ STIFT.

AV AGRONOM KARL KULSLAND.

BLANDT landbrukets mange utviklingsmuligheter i Tromsø stift indtar myrdirkningen en fremskutt plads. Dette nydirkningsarbeide har i de sidste 10—15 aar været drevet med stedse stigende interesse og mange steder er allerede store arealer dyrket.

Men de udyrkede myrstrækninger er meget, meget større; de vil skaffe sine lykkelige eiere nok at gjøre i mange aar. Ja, jeg er heller ikke saa optimistisk at turde haabe, at alt blir færdigdyrket i én generation — der kræves mange. Omkring i det vidtstrakte stift ligger der hundreder av kvadratkilometer myr og venter paa plogen.

Myrenes kvalitet og dyrkningsforholdene er i de fleste tilfælder gode. De til dyrkning bedst skikkede halvgræsmyrer forefindes oftest. Disse er som regel ganske grunde — 1 m. og derunder, og med gode hældningsforhold. De er saaledes lette og billige at avgrøfte og dyrke.

Noget vanskeligere stiller dyrkningsforholdene sig overfor de myrer, som nærmer sig grænsen av inosemyrer og skogmyrer, men som dog er dyrkbare. Faldet er hos disse ofte svært litet og mange steder stænger berggrygger og ugjennemtrængelige lag i undergrunden for det naturlige vandavløp. Disse myrarter skylder jo ogsaa denne omstændighet sin tilblivelse.

Som en naturlig følge herav kan dybden være ganske betydelig — av og til op til 3 m. I saafald er man nødt til at anvende hulgrøfter, som, hvis myren er fast i de nedre lag, dog kan bli betydelig varige. Er myren godt formuldnet, saa hulgrøfter ikke kan lægges, graves grøfterne paa vanlig vis saa dype som mulig, blir staaende aapne nogen aar, indtil myren faar sat sig og sættes derpaa igjen.

Men dette, at grøfterne — ikke bare avløpsgrøfterne, men ogsaa samle- og sugegrøfterne — i dette og lignende tilfælder maa være aapne i nogen aar, det sinker desværre brytningen, idet kun spadevending, ikke pløining, kan komme til utførelse i den tid.

Sten er det almindeligst brugte lukningsmaterial. Den har man som regel nok av. Har man nærliggende udyrket oplændt jord, tar man og dyrker op denne. Paa den maate faar man ved siden av mere dyrket jord ogsaa grøftesten til myren. De, som ikke har saadan stenfuld naturlig eng eller utmark, hvis brytning kan skaffe sten til grøfterne, bryter gjerne sten hertil i nærliggende havnegange om høsten. Vinterføret benyttes til fremkjørsel.

I trakter, hvor man ikke letvindt kan faa fat paa sten, brukes træmaterialer (stammer av asp, selje og or, desuten ener, bakhun osv.)

Men mere benyttes maaske nu drænsrør og — i myrer med fast god bund — med fordel. Før Tromsø amts landhusholdningsselskap fik arrangert drænsrørslagre omkring i amtet, lagde transportomkostningerne ofte store hindringer i veien for benyttelse av drænsrør, nu da flere slike lagre findes har drænsrør faat større og større anvendelse.

Som jordforbedringsmiddel paa myr benyttes — foruten kalk — i kystdistrikterne skjælsand og ler fra fjæren eller fra sandtak, som f. eks. omkring Bodø ligger flere kilometer fra sjøen og bestaar av skjælsand. Denne kan av og til være rik paa fossilier.

I indlandsbygderne, hvor skjælsand sjælden findes, maa man ty til lere og sand fra elveleier osv. Disse er ogsaa meget gode, men da saadan elvesand er meget finkornet og utvasket, maa myren ogsaa tilføres endel grus. Mange legger vistnok endnu ikke større vind paa denne forbedring av myren, men disse blir dog mer og mer klar over, at grus, ler- og sandkjøring av myren er et viktig moment for dens frugtbarjørelse, idet man derved tilfører endel kali og fosforsyre, like- som de kalkholdige emner og andre salte virker løsende paa myrkvælstoffet og nøytraliserende paa humussyrene.

Ren kalk, som er saa overmaate nødvendig for myr, har man desværre i Nordland meget vanskelig for at faa fat paa. Her er vistnok mange steder kalksten nok, men kalkbrænderier har vi saa altfor faa av. Jeg tillater mig derfor at uttale ønskeligheten av, at der av staten eller private kunde bli anlagt flere mindre kalkovne omkring i stiftet paa steder, som maatte ha gode betingelser for drift og som ligger bekvemt til for trafik.

Det, at ha billig tilgang paa kalk, vilde være av stor betydning for det nordlandske jordbruk. Naar man, som forholdet er nu, maa forskrive kalk langveis fra, koster fragten ofte likemeget som varen og dette hemmer selvfølgelig kalkens fuldstændige og almindelige bruk.

Landbrukskemiker *Sigmund Hals* skriver i »Norsk Landmandsblad« nr. 16 d. aar om »Kalkspørsmålet i Norge«, og der kan ikke herske andet end enighet i hans der gjorte uttalelser. Det er sikkert en sak av stor betydning. Og som vort forsøksvesen — saavel det offentlige

som det private — mer og mer bringer paa det rene, er det ikke bare den kalkfattige jord, som behøver kalk, men ogsaa den av naturen kalkrike jord og de jordarter — især myr — som paa kunstig vei er forbedret med kalkholdige emner er taknemmelig for gjødsling med *nylæsket* kalk.

Angaaende forekomsten av myr her i stiftet kan man si, at den er ganske almindelig. De fleste gaardbrukere eier mer eller mindre myr eller myrlændt jord.

Oftest vistnok mindre arealer paa 5 til 20 maal, helt eller delvis dyrket. Mange gaarde har en 50 maal og derover og enkelte 100 til 150 maal og mer. Desuten er der mange steder store myrstrækninger, som endnu som fælleseie henligger til havnegang eller som utskiftede brændtorv- og mosemyrer.

I Finmarken, Tromsø og Nordlands amter særlig paa Andøen og Langøen, findes store, ofte milelange multemyrer, som i gunstige somre leverer masser av multer.

Av større opdyrkede myrer kan nævnes flere i Tromsø og Nordlands indlandsbygder og Bodinmyren, som dels tilhører *Rønvik Asyl* og for en større del *Tromsø stifts landbruksskole*. Bodinmyren er, saavitt jeg husker, dyrket i løpet av de sidste 15 aar og er som saadan vistnok den største i stiftet.

PRISOPGAVE

DEN POLYTEKNISKE FORENING har for aaret 1909 opstillet forskjellige prisopgaver. Fortjenstfulde tekniske, teknisk videnskabelige og teknisk-økonomiske arbeider kan tildeles foreningens *sølvmedalje* og, naar de er særlig fremragende, dens *guldmedalje*. Besvarelsene skal være indsendt inden 30te september, mærket med motto og ledsaget av lukket navneseddel og mot kvittering indleveres til P. F.'s sekretær adresse Kristiania.

Blandt de opstillede 26 prisopgaver er følgende:

»Hvilke erfaringer har man hittil gjort angaaende anvendelse av *torv som brændmateriale* ved drift av dampmaskiner, saavel i sin almindelighet, som specielt med hensyn til driftens økonomi, sammenlignet med anvendelsen av stenkul.«